

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

INSTRUMENTY FINANSOWE RYNKU FOREX INFOMACJA UOKIK

Warszawa, kwiecień 2017

INSTRUMENTY FINANSOWE RYNKU FOREX

Coraz częściej w Internecie konsumenci mogą napotkać reklamy z hasłami typu: „zarabiaj duże pieniądze przez Internet i bez wychodzenia z domu”, „łatwy sposób na pieniądze” czy „szybki zysk - jak zarobić poświęcając chwilę wolnego czasu”. UOKiK ostrzega - takie strony internetowe to potencjalnie duże ryzyko poniesienia strat finansowych. Czujność należy zachować również podczas rozmów telefonicznych z podmiotami, które chcą pozyskać nowych klientów, kontaktują się z konsumentami i nakłaniają do zawarcia umowy o świadczenie usług maklerskich oraz dokonania wpłaty środków pieniężnych.

UOKiK przestrzega przed:

- Korzystaniem z ofert firm, oferujących dostęp do szybkich i łatwych metod zarabiania dużych pieniędzy - przy minimalnym wysiłku ze strony konsumenta.
- Angażowaniem środków na udostępnianych przez niezetelnych przedsiębiorców internetowych platformach transakcyjnych rynku Forex¹, w instrumenty związane z „zakładaniem się” o zmianę wartości kursu walut w określonym, zazwyczaj bardzo krótkim czasie w postaci tzw. „kontraktów na różnicę” (ang. *contracts for*

¹ Rynek Forex jest częścią zdecentralizowanego rynku pozagiełdowego (ang. *Over the counter, OTC*). Na rynku OTC transakcje odbywają się bezpośrednio pomiędzy uczestnikami rynku, bez udziału podmiotu trzeciego – giełdy. Co do zasady nie istnieją tu odgórne mechanizmy działania i obrotu. Ceny instrumentów są ustalane wyłącznie przez uczestników (brokerów).

difference, CFD) lub „opcji binarnych”². Korzystanie z wymienionych oferowanych w Internecie metod szybkiego zarabiania związanych z rynkiem finansowym wiąże się dla konsumentów z dużym ryzykiem szybkiego utracenia inwestowanych środków oraz poniesienia poważnych strat finansowych. Należy pamiętać, że prezentowane metody oraz towarzyszące im historie ludzi sukcesu mają jedynie na celu nakłonienie konsumenta do wpłacenia środków.

- Agresywnymi technikami pozyskiwania i utrzymywania klientów. W trakcie rozmów telefonicznych, inicjowanych przez przedsiębiorców, konsumenci zachęceni są do angażowania i ciągłego podwyższania kwoty środków pieniężnych w ramach oferowanych instrumentów finansowych. Jednocześnie podmioty te eksponując możliwe do osiągnięcia zyski, nie informują m.in. o ryzyku związanym z transakcją.

PORTALE INTERNETOWE OFERUJĄCE „SZYBKI ZYSK”

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwraca uwagę na zagrożenia związane z korzystaniem z usług firm oferujących dostęp do instrumentów rynku Forex.

Uwagę i czujność konsumentów powinny wzbudzić w szczególności firmy reklamujące swoją działalność jako różnego rodzaju „akademie sukcesu”. W reklamach i materiałach umieszczanych na stronach internetowych tych podmiotów prezentowane są często - sprawiające wrażenie autentycznych - zdjęcia oraz osobiste historie ludzi, którzy skorzystali z prezentowanych metod szybkiego zarabiania pieniędzy i dzięki temu znacznie się wzbogacili. Dla uwiarygodnienia prowadzonej działalności, uwidoczniane są również bardzo entuzjastyczne komentarze rzekomych użytkowników, zachęcające do skorzystania z oferowanych sposobów zarabiania. Firmy takie często stosują agresywny marketing

² Handel opcjami binarnymi polega na spekulowaniu, czy cena danego aktywa wzrośnie, czy spadnie w danym przedziale czasowym.

telefoniczny lub mailowy. Konsument może być również zachęcany sloganami obiecującymi „szybki i łatwy zysk”, „przy minimalnym nakładzie pracy” i „bez wychodzenia z domu”.

UOKiK zwraca uwagę na bardzo duże ryzyko związane z powierzaniem pieniędzy i danych osobowych administratorom opisanych powyżej firm. Firmy te bardzo często nie informują o tym, że ich oferta dotyczy zawierania transakcji na rynku Forex, ani o ryzyku związanym z powierzaniem środków pieniężnych w ramach proponowanych metod zarabiania. **Nierzetelny sposób postępowania firm i skomplikowany charakter oferowanych metod inwestycyjnych może w szybkim tempie prowadzić do utraty części lub całości przeznaczonych na ten cel środków.**

Dodatkowo należy wskazać, że konsumenci korzystający z usług ww. firm nie są zazwyczaj świadomi, że w wielu przypadkach **powierzają swoje środki pieniężne przedsiębiorcy zagranicznemu** - pomimo, że sama strona internetowa oraz kontakt telefoniczny prowadzony jest w języku polskim. Korzystanie z usług podmiotu zagranicznego, w szczególności posiadającego siedzibę w egzotycznym kraju poza obszarem Unii Europejskiej, może natomiast znacznie **utrudnić przyszłe dochodzenie roszczeń**, przykładowo w sytuacji odmowy wypłaty zysku lub zwrotu wpłaconych środków.

Mogą zdarzyć się również wypadki, w których pomimo stwarzanych przez przedsiębiorcę pozorów, konsumentowi w rzeczywistości nie jest oferowany dostęp do instrumentów finansowych rynku Forex, a **jedynym celem przedsiębiorcy jest wyłudzenie środków pieniężnych**. Działalność przedsiębiorcy może w takim przypadku nosić znamiona przestępstwa oszustwa.

UOKiK radzi, by przed powierzeniem swoich środków pieniężnych przedsiębiorcy oferującemu nieznane dla nas dotąd metody zarabiania, odpowiedzieć sobie na pytanie, czy za rzetelną można uznać firmę, która:

- stosuje agresywny marketing telefoniczny lub mailowy, którego głównym celem jest skłonienie konsumenta do jak najszybszego wpłacenia dużych kwot pieniężnych na nieznane rachunki bankowe

- obiecuje osiągnięcie wysokich zysków bez ryzyka i bez wysiłku, w sposób którego konsument nie zna i często nie rozumie, gdyż nigdy nie inwestował na rynku kapitałowym
- reklamuje oferowane metody zarabiania poprzez publikację mało wiarygodnych historii w stylu „od pucybuta do milionera”
- posiada siedzibę w jednym z egzotycznych krajów poza obszarem Unii Europejskiej i jedyną formą kontaktu pozostaje kontakt telefoniczny lub mailowy
- nie informuje bądź informuje w sposób niezrozumiały i nieczytelny o kosztach i ryzykach związanych z proponowanym modelem inwestycyjnym
- nie przekazuje regulaminu lub warunków świadczenia usług

UOKiK wskazuje, iż w każdym przypadku należy zbadać wiarygodność przedsiębiorcy, przede wszystkim zwracając uwagę, czy dana firma jest przedsiębiorcą polskim, czy też prowadzi na terytorium Polski działalność w formie zarejestrowanego oddziału. Pod pewnymi warunkami zagraniczne firmy inwestycyjne z obszaru Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), mogą prowadzić na terytorium Polski działalność transgranicznie (bez otwierania oddziału).

W każdym wypadku, konsument ma możliwość sprawdzenia czy wybrany przedsiębiorca oferuje swoje usługi na terytorium Polski legalnie - można się w tym celu posłużyć wyszukiwarką podmiotów dostępną na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego pod adresem https://www.knf.gov.pl/szukaj_podmioty.jsp Niezależnie od powyższego, należy również zweryfikować, czy przedsiębiorca nie został wpisany na [Listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego](#).

RYNEK FOREX

UOKiK zwraca także uwagę na zagrożenia, jakie niesie korzystanie z samych instrumentów dostępnych na rynku Forex.

Rynek Forex (ang. *foreign exchange*) jest rynkiem dostępnym dla konsumentów, na którym mogą oni handlować instrumentami opartymi na zmianach kursu walut. Transakcje odbywają się tutaj przez całą dobę we wszystkie dni powszednie, za pomocą urządzeń łączności elektronicznej (np. komputer, smartfon, telefon), zintegrowanych w sieciach informatycznych łączących użytkowników. Warto zaznaczyć, że nie istnieją ujednocnione mechanizmy ustalania kursów wykonywania transakcji na rynkach Forex. Oznacza to, że każda firma inwestycyjna oferująca swoją platformę Forex może sama ustalać w umowach i regulaminach panujące na niej warunki.

MODEL MARKET MAKER

Przed podjęciem decyzji o skorzystaniu z usług firmy inwestycyjnej oferującej możliwość zawierania transakcji na rynku Forex, warto zwrócić uwagę również na model, w którym świadczone będą usługi. W przypadku prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności w oparciu o model *market maker*, przedsiębiorca świadczy usługi maklerskie, które polegają z jednej strony na przyjęciu i wykonywaniu zleceń nabycia lub zleceń zbycia instrumentów finansowych składanych przez konsumentów, z drugiej zaś na nabywaniu lub zbywaniu na własny rachunek instrumentów finansowych jako stroną wszystkich transakcji terminowych zawieranych z konsumentami. Transakcje te są dokonywane oraz rozliczane na platformie transakcyjnej *market makera*, który będąc wystawcą instrumentów finansowych na swojej platformie transakcyjnej odpowiada również na bieżące kwotowanie ich cen.

Konsument powinien być zatem świadomy, iż zawierając umowę z przedsiębiorcą działającym w modelu *market maker*, przedsiębiorca ten będzie każdorazowo drugą stroną transakcji i będzie zarabiał na ewentualnej stracie konsumenta.

Należy również podkreślić, iż polscy brokerzy działający na rynku Forex mają obowiązek ujawniać informacje o przyjętym modelu prowadzenia działalności w regulaminach świadczenia usług maklerskich.

DŹWIGNIA FINANSOWA

Rynek Forex umożliwia - w przypadku zawierania „kontraktów na różnicę (CFD)” - korzystanie z „dźwigni finansowej”, tj. mechanizmu finansowania poprzez rzeczywistą wpłatę wyłącznie części środków przy jednoczesnym ponoszeniu ryzyka i kosztów w odniesieniu do całości określonej przez użytkownika kwoty. Potencjalnie dźwignia finansowa może przynieść szybki zysk kosztem niewielkiego nakładu, jednakże tak samo skutkować może dużymi stratami. Należy również podkreślić, że w rezultacie wykorzystania wysokiej dźwigni finansowej, koszty zawarcia transakcji, które ponosi konsument są także dodatkowo zwiększane przez dźwignię. Skutkować to może drastycznie wysoką stratą, nierzadko przekraczającą wartość środków wpłaconych przy zawarciu transakcji.

Przykład: Dwóch konsumentów ma po 1 000 PLN na swoich rachunkach. Jeden korzysta z dźwigni o wartości 1:10 i otwiera pozycję wartą 10 000 PLN, drugi zaś korzysta z dźwigni o wartości 1:100 i otwiera pozycję na kwotę 100 000 PLN. Spread walutowy bądź prowizja wynosi 0,5 %; W opisanej sytuacji, pierwszy z konsumentów traci na otwarciu pozycji 50 PLN, a drugi zaś aż 500 PLN. Zatem na szybką utratę środków pieniężnych konsumenta wpłaconych na rachunek wpływają także wysokie koszty.

NA CZYM POLEGA WYSOKIE RYZYKO UTRATY ZAANGAŻOWANYCH ŚRODKÓW?

Powierzenie przez konsumentów środków w ramach rynku Forex każdorazowo wiąże się z ryzykiem utraty wpłaconych pieniędzy. Ma to związek przede wszystkim z charakterem samego rynku Forex, który jest tworzony przez firmy inwestycyjne na potrzeby klientów.

Kluczowa w tym przypadku jest **rzetelność przedsiębiorcy** i oferowanych przez niego możliwości składania zleceń i zawierania transakcji. **Konsumenci decydujący się na korzystanie z instrumentów finansowych rynku Forex, powinni mieć na uwadze, iż:**

- firma inwestycyjna może być drugą stroną transakcji i zarabiać na ewentualnej stracie konsumenta
- może się tak zdarzyć, że firma inwestycyjna będąca jednocześnie administratorem platformy transakcyjnej, będzie arbitralnie ustalać warunki świadczenia usług maklerskich w umowach i regulaminach, dając sobie często prawo do zmian kwotowań (zazwyczaj na niekorzyść konsumenta), do zmiany cen zawartych już transakcji czy nawet do anulowania zawartych już transakcji
- firma inwestycyjna kwotuje ceny, po jakich może dojść do zawarcia transakcji, ustala ceny rozliczeniowe transakcji, a także nalicza opłaty - w tym ustala wysokość spreadu
- firma inwestycyjna korzysta z przewagi technologicznej i posiada dostęp do specjalistycznych informacji często niedostępnych przeciętnemu konsumentowi
- działanie rachunków „demo” może różnić się od rzeczywistych warunków zawierania transakcji na rynku Forex

Powyższe okoliczności czynią rynek Forex bardzo trudnym dla konsumentów, gdyż to w głównej mierze od rzetelności firm inwestycyjnych na nim działających oraz dochowania najwyższej staranności przy realizacji zleceń, zależy bezpieczeństwo środków konsumentów.

SYTUACJA W POLSCE

Komisja Nadzoru Finansowego, aby ukrócić obecne na rynku nadużycia i nieprawidłowości względem konsumentów, wydała 24 maja 2016 r. „Wytyczne dotyczące świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych”, w których zawarła szereg wskazówek, jakimi mają się kierować brokerzy i banki przy oferowaniu instrumentów na rynku OTC, którego elementem jest rynek Forex. Wytyczne dotyczą m.in. procesu pozyskiwania klienta, reklamy i promocji usług. Regulują one zarówno sytuacje, gdy

konsumenci działają na rynku samodzielnie, jak również, gdy broker lub bank robi to za nich. Wytyczne mają w skuteczny sposób ograniczyć działania wymierzone w interes majątkowy konsumentów i skłonić brokerów oraz banki do zachowywania należytej staranności przy świadczeniu usług oraz do ochrony swoich klientów przed niebezpieczeństwami rynku Forex. Aby dowiedzieć się więcej, warto również zapoznać się z innymi materiałami przygotowanymi przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego - [„Co warto wiedzieć o kontraktach na różnice kursowe \(CFDs\)?”](#), [„Komunikat do klientów firm inwestycyjnych w sprawie zróżnicowania instrumentów finansowych na rynku Forex”](#), [„Zagraniczne podmioty maklerskie w Polsce, w tym brokerzy rynku Forex”](#) oraz [„Stanowisko w sprawie postępowania firm inwestycyjnych na rynku Forex”](#).

UOKiK zwraca uwagę na fakt, że rynek Forex, w tym handel na rynku Forex zyskuje w Polsce na popularności. Potencjalny zysk uzyskany dzięki transakcjom zawieranim na tym rynku wiąże się jednak z bardzo dużym niebezpieczeństwem poniesienia strat przez nieprofesjonalnych uczestników rynku, jak również przez osoby planujące angażowanie środków w ramach wskazanych instrumentów. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, w 2013 roku ok. 81% aktywnych klientów korzystających z internetowych platform transakcyjnych rynku Forex poniosło stratę³. Przed przystąpieniem do korzystania z oferowanych możliwości szybkiego zarabiania związanych z rynkiem Forex należy zatem zapoznać się i rozważyć ryzyko związane z angażowaniem swoich środków pieniężnych na tym rynku.

DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ PREZESA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Prezes Urzędu prowadzi aktualnie 3 postępowania wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy przedsiębiorcy w ramach oferowania i reklamy oraz zawierania i wykonywania umów z zakresu świadczenia usług dostępu do platform transakcyjnych rynku Forex lub innych usług związanych z rynkiem OTC, nie stosują nieuczciwych praktyk rynkowych, polegających m.in.

³ Komunikat UKNF w sprawie wyników osiągniętych przez inwestorów na rynku Forex z 8 października 2014 r.

na podejmowaniu działań wprowadzających konsumentów w błąd co do zakresu i charakteru oferowanych usług oraz ryzyk związanych z rynkiem Forex. W ramach tych postępowań weryfikowane są działania następujących przedsiębiorców: EUBI INVESTMENTS Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, FXNET Limited Sp. z o.o. Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie oraz GKFX Financial Services Ltd. Sp. z o.o. oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie.

Dodatkowo, **Prezes Urzędu** współpracuje z zagranicznymi instytucjami zajmującymi się ochroną interesów konsumentów za pośrednictwem platformy *CPC* (ang. *Consumer Protection Cooperation Network*). Korzystając z tego narzędzia, **Prezes Urzędu** dzieli się wątpliwościami, zwraca uwagę na zagrożenia i kieruje prośby o podjęcie działań mających na celu eliminację ewentualnych naruszeń przez stosowne organy Państw Członkowskich UE oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego odnośnie usług wybranych przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność również na terenie Polski, a których siedziby bądź oddziały znajdują się na terenie innych krajów Unii Europejskiej bądź Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dotychczasowe wystąpienia dotyczyły następujących podmiotów: 1. IQOption Europe Ltd. - kierowane do Republiki Cypryjskiej; 2. iCFD Limited, dawniej znany jako iFOREX Cyprus Limited - kierowane do Republiki Cypryjskiej; 3. Day Dream Investments Ltd. - kierowane do Łotwy (w tej sprawie poinformowano UOKiK, że taki przedsiębiorca nie figuruje w żadnym z rejestrów przedsiębiorców, pod wskazanym przez spółkę adresem nie funkcjonuje żadne przedsiębiorstwo z nią związane, jak również nie znaleziono jakichkolwiek powiązań między Day Dream Investments Ltd. a spółkami łotewskimi). Powyższe działania Prezesa UOKiK zostały podjęte w wyniku prowadzonego przez Urząd monitoringu działań przedsiębiorców (w tym monitoringu reklam w Internecie), jak również w związku ze skargami konsumenckimi jakie napłynęły do Urzędu.

W tym miejscu należy również wskazać, że do UOKiK wpłynął sygnał dotyczący m.in. braku poinformowania konsumenta o warunkach i ryzyku związanym z inwestowaniem środków pieniężnych na rynku OTC oraz nieprzekazania konsumentowi treści umowy, regulaminu i informacji o kosztach przewalutowania wpłaconych środków przez Alpha Finex LTD. Podmiot ten posiada siedzibę we Wspólnocie Dominiki i nie prowadzi działalności w formie zarejestrowanego oddziału na terytorium Polski.

Konsumentom przypominamy, że mogą liczyć na bezpłatną pomoc prawną **Rzecznika Finansowego**.

Dane teleadresowe:

Rzecznik Finansowy
Al. Jerozolimskie 87, 02-001 Warszawa
tel. 22 333 73 26, 22 333 73 27
faks 22 333 73 29
biuro@rf.gov.pl

Opracowanie:

Departament Analiz Rynku

Departament Ochrony Interesów Konsumentów